

УДК 811.161.2:378.4.096(477.83-25)(091)
DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/uls.2024.87-88.4617>

175 РОКІВ ІСТОРІЇ КАФЕДРИ УКРАЇНСЬКОЇ СЛОВЕСНОСТІ У ЛЬВІВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

(Міжнародна наукова конференція «Українська філологія: школи, постаті, проблеми», присвячена 175-річчю від часу заснування кафедри української словесності у Львівському університеті)

Упродовж 23–24 листопада 2023 р. у Львівському національному університеті імені Івана Франка відбувалася Міжнародна наукова конференція «Українська філологія: школи, постаті, проблеми», присвячена 175-річчю від часу заснування кафедри української словесності у Львівському університеті. Організаторами конференції виступили кафедра української літератури імені академіка Михайла Возняка, кафедра української мови імені професора Івана Ковалика, Інститут франкознавства ЛНУ імені Івана Франка і Наукове товариство імені Шевченка.

Наукове зібрання відкрив в.о. декана філологічного факультету доцент *Роман Крохмальний*. Учасників конференції привітали Ректор Університету, член-кореспондент НАН України, професор *Володимир Мельник*, голова Наукового товариства імені Шевченка в Україні, директор Інституту прикладних проблем механіки і математики імені Ярослава Підстригача, академік НАН України, професор *Роман Кушнір*, директор Інституту Івана Франка НАН України, член-кореспондент НАН України, професор *Євген Нахлік*, директор Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, академік НАН України, Почесний доктор ЛНУ імені Івана Франка, професор *Микола Жулинський*.

На пленарному засіданні *М. Жулинський* окреслив основні параметри інституційної тягlosti та роль окремих особистостей у розвитку наукової гуманітаристики в доповіді «Бурхливо-енергійний Тарас Салига, або Щемлива нестерпність пам'яті». Стереометрично і через сучасну оптику на вже класичну для українського літературознавства суперечку Івана Франка і Лесі Українки про шляхи розвитку національної культури глянув у виступі *Микола Ільницький*. *Михайло Наєнко* в експресивній і структурованій доповіді «Академік Іван Дзюба і його шевченкіана» окреслив визначну роль шевченкознавства для осмислення феномену І. Дзюби як науковця. Історико-літературний період часу «мовчання і діалогу» Омеляна Огоновського та І. Франка (1875–1894) у широкому контексті стильової і світоглядної парадигми та значення першої університетської кафедри української словесності для національної самоідентифікації окреслив *Володимир Микитюк* у доповіді «Консерватизм versus модерна: Омелян Огоновський та Іван Франко». *Зоряна Купчинська* виголосила слово «Внесок учених Львівського університету в

розвиток слов'янської ономастики», де панорамно і в загальноєвропейському ракурсі оглянула цю важливу галузь мовознавства. Особливим і несподіваним став погляд на розвиток української літератури, її стильової «повноти» у резонансній доповіді *Ігоря Набитовича* «У пошуках Снарка. Український бідермаєр: просторові локації та літературні ареали». Заслужена професорка Львівського університету *Богдана Крива* привернула увагу філігранним дослідженням «Метафізичні проєкції українського барокового вірша: карби традиції чи традиція карбування». Органічно провадив пленарне засідання «вершинами і низинами» історії української наукової словесності професор *Михайло Гнатюк*.

Після завершення пленарного засідання робота конференції продовжилася у секціях відповідно до напрямів – «Українська філологія у Львівському університеті: історія в датах і постатях», «Середньовічна, ранньомодерна та класична українська література», «Українська література ХХ–ХХІ століття у постанні та силовому полі інтерпретацій», «Актуальні напрями дослідження української мови в синхронії та діахронії», «Франкознавчі студії», «Українське літературознавство: проблематика, методика, методологія, концепти», «Фольклористичні студії», «Українська література і театр: на перехрестях часу і простору». Вісім секцій працювали у змішаному режимі в четвер 23 листопада, ще п'ять секцій продовжили роботу в п'ятницю 24 листопада.

Незважаючи на несприятливі обставини воєнного стану, більшість учасників вибрали очний («живий») формат наукового спілкування і можливість безпосередньої дискусії. На жаль, із 153-х зареєстрованих безпосередню участь у конференції взяло 103 особи. 79 учасників виступили із доповідями наживо, а 24 – в онлайн-форматі. «Географія» представництва доволі широка: 97 науковців представляли Україну (Київ 8, Донецьк / Вінниця 3, Дрогобич 2, Луцьк 2, Рівне 1, Острог 1, Ужгород 1, Одеса 1, Харків 1, решта 78 – Львів), а також по 2 учасники зі США і Польщі, одна учасниця з Хорватії.

Якщо ж урахувати, що в рамках святкування 175-річчя від часу заснування кафедри української словесності у Львівському університеті раніше відбулася ХХХVІІ Франківська щорічна наукова конференція 26–27 жовтня 2023 р. «До великого моменту...» (приурочена до 150-ї річниці від початку творчої діяльності Івана Франка), у якій взяло участь 55 науковців, то загальна кількість учасників склала 157 осіб. Під час попереднього наукового зібрання Інститут франкознавства провів круглий стіл «Проблеми і перспективи оцифрування творчої спадщини Івана Франка»; 23 листопада в Дзеркальній залі університету було організовано виставку наукових видань філологічного факультету за 2018–2023 рр.

Усім учасникам, які виголосили свої доповіді, безпосередньо під час конференції було видано сертифікати за участь у професійній програмі стажування (30 годин, 1 кредит ECTS), а доповідачам в онлайн-форматі згодом також надіслали.

Висловлюємо щиру вдячність ректорату університету та деканату філологічного факультету за методологічний та організаційний супровід конференції, Профспілкової організації університету (*Юліанові Беку, Юлії Гриценко-Качмар*) за матеріальну і

моральну підтримку наукового симпозіуму. Особлива дяка завідувачам факультетських кафедр, директорці Інституту франкознавства ЛНУ імені Івана Франка *Наталії Тихолоз*, ученому секретареві конференції *Тарасові Пастухові*, секретареві конференції *Юрію Горблянському*, членам організаційного комітету викладачам кафедри української літератури імені акад. Михайла Возняка *Ірині Роздольській*, *Орисі Легкій*, *Назарові Федораку*, *Адріані Генц*, голові Наукового товариства студентів філологічного факультету ЛНУ ім. Івана Франка *Анастасії Салюк* за активну співучасть і важку працю, аспіранткам і працівницям кафедри української літератури *Христині Онішечко*, *Анастасії Королишин*, *Діані Шикор* за виявлену турботу про учасників конференції.

Секція 1. «Українська філологія у Львівському університеті: історія в датах і постатях». У роботі секції було виголошено 8 доповідей із 11 запланованих. Виступили *Лариса Бондар*, *Валерій Корнійчук*, *Марія Котик-Чубінська*, *Олег Баган*, *Ірина Кузьма*, *Ольга Сорока*, *Софія Булик-Верхола та Тетяна Висоцька*. У засіданні не взяли участі *Ярослав Гарасим*, *Петро Іванишин* та *Ольга Шелюх*. Керували роботою секції *В. Корнійчук* та *О. Баган*. Секретарем секції був *Олександр Ковальчук*, який дуже добре, кваліфіковано організував її мультимедійну частину. Всі доповіді викликали жвавий інтерес, обговорення, що переростало в дискусію.

Доповіді *Л. Бондар* про історію катедри української літератури часів відлиги 1958–1963 рр., *І. Кузьми* про життя і діяльність професора Івана Ковалика, *О. Сороки* про болгаристику у Львівському університеті, *Т. Висоцької* про наукові й педагогічні здобутки доцента Дмитра Гринчишина та *С. Булик-Верхоли* про свого батька – відомого музикознавця *Зиновія Булика* – викликали щемливі спогади серед слухачів, які знали особисто видатних педагогів і науковців, що залишили нестерті сліди в історії Львівського університету.

І. Кузьма, *О. Сорока*, *С. Булик-Верхола* та *Т. Висоцька* супроводжували свої розповіді цікавими презентаціями з використанням мультимедійних засобів.

Актуальною виявилася доповідь *М. Котик-Чубінської* про подорожні нариси *Омеяна Партицького*, яка вкотре засвідчила про дикість, брутальність, заздрість, агресивність, зазіхання на чужі землі північних варварів. Усі доповіді відбувалися наживо, а спогади *С. Булик-Верхоли* – онлайн. Керівники секцій не обмежували час доповідачів з огляду на цікаву тематику, а тому свою роботу секція завершила найпізніше.

Секція 2. «Середньовічна, ранньомодерна та класична українська література». Перше засідання секції 2, присвячене проблемам середньовічної та ранньомодерної української літератури, відбулося під головуванням *Б. Криси*, яка свою доповідь виголосила під час пленарного зібрання конференції. Відтак професорка зосередилася на модеруванні й ініціювала дискусії-обговорення кожної з трьох доповідей, які було виголошено. На жаль, із різних причин не змогли взяти участь у конференції анонсовані у програмі *Зоряна Ланцута* з темою про «"Повчання" Володимира Мономаха» як літературну екзегезу автора» і професорка-музикознавка *Наталія Сиротинська* з доповіддю про прочитання львівської «Просфонемі» 1591 р. в контексті поезики середньовічної гимнографії.

Натомість прозвучали виступи доцентки кафедри української фольклористики ім. акад. Філарета Колесси *Олени Сироїд*, асистентки кафедри української літератури ім. акад. М. Возняка *Лілії Бомко* та доцента тієї ж кафедри *Назара Федорака*. О. Сироїд висвітлила доволі широку картину вивчення явища духовної пісні в українському літературознавстві II пол. XIX – I пол. XX ст., а також акцентувала аспекти зацікавленості цією темою на межі літератури і фольклору з боку академіка М. Возняка. Доповідачка навела приклади кількох відкриттів ученого, які стосувалися виявлення та публікації віднайдених його зусиллями текстів доховних пісень. Л. Бомко спробувала розкрити вияви діалогічності у проповідях Йоаникія Галятовського. Доповідь викликала жваве обговорення, яке завершилося побажанням молодій медієвістці структурувати виявлене в казаннях Йоаникія Галятовського явище діалогічності й порівнево розглянути його в публікації за підсумками конференції. Доцент Н. Федорак презентував літературознавчо-медієвістичні ідеї Олександра Колесси, висловлені в його публікаціях поч. XX ст. на сторінках «Записок НТШ». У доповіді було наголошено, що сучасна українська літературознавча медієвістика раз у раз повертається до озвучення та спроб вирішення тих самих проблем культурно-історичного характеру та національної літературної спадщини, які доводилось актуалізувати і вирішувати деяким попереднім поколінням наших дослідників у часи загострення світоглядного, а часом – як-от сьогодні – й мілітарного протистояння України варварській московській експансії.

Друге засідання секції 2, присвячене проблематиці класичної української літератури, провадили *Володимир Микитюк* та *Микола Легкий*. Прикрою реальністю стала відсутність двох важливих заявлених доповідей (Швець Алла (Львів), Малиновський Артур (Одеса) – відрядження і проблеми із мережевим зв'язком), натомість доповіді львівських науковців *Валентини Прокіп* про епістолярій Олени Пчілки у несподіваному сучасному ракурсі; *Ростислава Чопика* про загальноєвропейський контекст національного месіянства кирило-мефодіївців; синтетичний і стереометричний аналіз прози Марка Черемшини на злам століть через літературознавчу оптику *М. Легкого* спричинили зацікавлену і тривалу дискусію.

Безпосередньо долучилась до обговорення у Дзеркальній залі університету науковиця із Луцька *Маргарита Жуйкова*, яка виголосила також свою цікаву доповідь «Агатангел Кримський та його переклади: на перехрестях України і Сходу».

Онлайн виступили із оригінальними доповідями про – здавалось би – класичні теми і проблеми дослідниці із Дрогобича *Галина Сабат* («Оповідання Стефана Коваліва “На прічках” – перша українська “робінзонада”») та Острога Янковська Жанна («Народна сміхова культура крізь призму оповідань Олекси Стороженка: дихотомія комічне / трагічне»).

Секція 3. «Українська література XX – XXI століття у постанні та силовому полі інтерпретацій» відбулась у два етапи.

У четвер провадили *Ірина Роздольська* і *Мар'яна Гірняк*. Власне, присутніми на засіданні 1 секції «вдалося» таким учасникам: *І. Роздольська, М. Крупач, А. Тимченко, Дж. Райт, р. К. Мітчелл, М. Гірняк, М. Зьола*. На жаль, через проблеми із мережевим

зв'язком не приєдналися Ю. Берлінська та О. Утріско. *Надія Колошук* планувала на другий день приєднатися, що й успішно реалізувала.

Отже, 23 листопада 2023 р. на першому засіданні секції «Українська література ХХ–ХХІ століття у постанні та силовому полі інтерпретацій» прозвучали доповіді працівників кафедри української літератури ім. акад. М. Возняка Львівського університету доцента *М. Крупача* «Москва проклята» у ранніх візіях Євгена Маланюка», аспірантки *М. Зьоли* «Мотиви ліричного універсуму Івана Гнатюка», професорки *І. Роздольської* «Літературна група “Митуса» (1921–1922) і галицький літературно-ідеологічний напрямок “естетиків”», доцентки кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства *М. Гірняк* «Світ митця і митець у світі: мистецький дискурс у повісті Юрія Мушкетика “Старий у задумі”». Ішлося про реконструкцію тяглості історіософського візіонерства на основі поетичної практики Євгена Маланюка, про виміри концептів естетичного, етичного, національного у діахронії – від 1920-х років («Митуса») – і до 1960–1970-х років (І. Гнатюк, Ю. Мушкетик).

Відкриттям секції став життєтворчий феномен Ігоря Муратова, омовлений у спільній доповіді доцентки із ХНУМ ім. І. П. Котлярєвського *Антоніни Тимченко* та американських колег *Джона Райта* і *Різ Кевіна Мітчелла* через представлення поліфонічного герменевтичного прочитання поезії Муратова «У сні».

24 листопада секція продовжила роботу у змішаному режимі і було озвучено низку історико-літературних та літературно-критичних тем, які стосувалися внеску Миколи Дубаса у збереженні пам'яті про в'язнів радянського ГУЛАГу (*Надія Колошук*); особливостей перекладу роману «Радіо ніч» Ю. Андруховича хорватською мовою (*Дарія Павлешен*); метафізичних вимірів в українській романістиці 1990-х рр. (*Т. Пастух*); біблійного мотиву Каїна та Авеля в «Казці про калинову сопілку» О. Забужко (*О. Легка*); наративних стратегій «Карбонітського щоденника» В. Неборака (*Наталія Філоненко*); екфразису в новелах В. Портяка (*Олександра Салій*); поетики епатажу в романі О. Ульяненка «Серафима» (*Лідія Король*), літературного портрета Юрія Руфа (*Анастасія Топорович*), проблеми генерацій у збірці оповідань К. Бабкіної «Мій дід танцював краще за всіх»; традицій та перспектив кафедри української літератури у Львівському університеті (*Р. Крохмальний, Ю. Горблянський*).

Робота секції визначалася живим обговоренням проблемних питань, які були окреслені у доповідях і виникали в процесі їхнього озвучення. Присутні виявили спільне розуміння того, що тексти ХХ і початку ХХІ ст. вимагають різнопланових прочитань, які спираються на здобутки герменевтики ХХ ст., а також на сучасні методологічні підходи, які стосуються біографічних, гендерних, соціологічних, естетичних вимірів літератури. Російсько-українська війна, яка триває тепер, відображається в художній літературі і стає об'єктом літературно-критичних розвідок. Також ця війна задає нове перепрочитання / розуміння певних образів, ситуацій та мотивів, які поставали в творах української літератури ХХ і ХХІ ст.

Секція 4. «Актуальні напрями дослідження української мови в синхронії та діяхронії» мала три засідання.

Перша підсекція засідала 23 листопада у формі онлайн; головували *Флорій Бацевич* та *Тетяна Космеда*. Практично всі доповіді виголошували із супроводом презентацій, їх жваво обговорювали: учасники секції ставили багато питань, давали слухні поради, важливі рекомендації, спонукали до подальшої роботи. Була висловлена подяка секретареві секції *Людмилі Юрсі* за надання потрібної допомоги під час трансляцій презентацій та виникнення технічних проблем. У роботі секції взяли участь 6 науковців; крім учених Львівського національного університету імені Івана Франка (докт. філол. наук, проф. *Ф. Бацевич*, докт. філол. наук, доц. *Соломія Бук*, канд. філол. наук, доц. *Л. Юрса*), викладачі Донецького національного університету імені Василя Стуса (Вінниця) (докт. філол. наук, проф. *Т. Космеда*), Ужгородського національного університету (докт. філол. наук, доцентка *Віталія Паніш*) та Волинського національного університету імені Лесі Українки (магістр *Ю. Калищук / Онищенко*), тобто 4 докт. філол. наук, 1 канд. філол. наук і 1 магістр.

Проблематика доповідей торкалася важливих теоретичних питань сучасного мовознавства, зокрема, *Ф. Бацевич* (Львів) презентував глибоке дослідження, що було спроектоване на огляд розвитку нового актуального напрямку – лінгвістичної девіатології: розкрито етапи становлення цього напрямку саме в Україні, указано на його базові методологічні засади, метамову та широкий спектр виокремлених аспектів; наголошено, що попри добрі напрацювання учених у цій галузі мовознавства вона потребує поступу, має велику перспективу. Важливе питання української лінгвістичної історіографії висвітила *В. Паніш* (Ужгород), зауваживши, що саме у Львові в другій половині ХХ ст. сформувався науковий осередок із вивчення теоретичних та прикладних питань психолінгвістики, зокрема яскравими представниками цього львівського осередка доповідачка вважає *Ф. Бацевича* (вивчає психологію сприйняття художнього тексту; ознаки абсурдного чи «одивленого» тексту; причини лінгвістичних девіацій; мовлення лінгвоперсон з відхиленнями від норми; психолінгвістичні проблеми міжкультурної комунікації та ін.), *Т. Космеду* (саме львівський період її діяльності охоплює прагнення висвітлити своєрідність комунікативної та мовної компетенції *І. Франка*; его-текст *Тараса Шевченка* в діалозі його *Его й Альтер Его*; особливості щоденникового дискурсу як різновиду сповіді та ін.), *Н. Бутенко* (заклала основи української асоціативної лексикографії), *С. Мартинек* (продовжила розробляти теорію української асоціативної лінгвістики, сформулювавши принципи укладання нового словника асоціативних норм). *С. Бук* виокремила для аналізу не менш важливий напрям сучасного українського мовознавства, що розробляється і в ЛНУ ім. *І. Франка*, – корпусну лінгвістику, зосередивши увагу на її інформаційно-семіотичному потенціалі. *Т. Космеда* (Донецьк / Вінниця) сфокусувала увагу на феномені епістолярного дискурсу *І. Франка*, який досліджувала в аспекті теорії Я-лінгвістики, запропонувавши багатоаспектну його класифікацію. Молода науковиця *Л. Юрса* (Львів) запропонувала доповідь у фокусі важливого лінгвістичного напрямку –

еколінгвістики, що має широкий діапазон проблем, однак дослідниця обрала для аналізу саме антропонімікон Волині, виокремивши важливі проблемні питання. Як довела *Ю. Калишук (Онищенко)* (Луцьк), у полі зору сучасних українських мовознавців залишаються питання діалектології української мови, оскільки залишаються певні лакуни, які потребують всебічного вивчення: ідеться про діалектну метеорологічну та астрономічну лексику української мови.

Друга підсекція 23 листопада під проводом *Ірини Кочан* і *Наталії Сокіл-Клепар* відбулась у змішаному форматі в ауд. 233. Усього було задекларовано 9 доповідей, із них представлено 6. Доповідачка *Л. Шевченко* сповістила про бажання презентувати власну доповідь в ауд. 344.

Наживо з доповідями виступили *Н. Сокіл-Клепар* («Топонімічні питальники: порівняльний аспект») та *Н. Годованець* («Прізвиська з подвійною мотивацією в бойківському говорі»). У режимі онлайн доповідали *І. Кочан* («Опрацювання лінгвістичного аналізу тексту на мовних катедрах ЛНУ ім. І. Франка»), *Л. Асіїв* («Фонетико-фонологічні та морфонологічні студії на кафедрі української мови Львівського університету»), *Г. Кутня* (Синтаксична тематика праць Івана Петличного) та *О. Войтович* («Львівський осередок дослідження термінології: історія і сучасність»).

Основний акцент більшості доповідей був на історичному й сучасному доробку викладачів кафедри української мови. Доповіді були цікавими, викликали жваве обговорення та дискусії у слухачів.

Третє засідання секції «Актуальні напрямки дослідження української мови в синхронії та діахронії» (керівники *Зоряна Мацюк* та *Ірина Процик*) відбулося в змішаному форматі 24 листопада. Члени кафедри українського прикладного мовознавства, на якій відбувалося засідання, головно взяли участь у конференції дистанційно, окрім присутньої в аудиторії секретаря засідання – *Наталії Фарини*. Велике слово вдячності директору бібліотеки *Олександрові Седляру*, який організував зв'язок через свій ноутбук. Наживо виступили *Ірина Фаріон* (актуальна доповідь «Англізація: новий виклик старого ксенофільства»), *Наталія Фарина* («Досвід викладання української мови у Великобританії»), *І. Процик* («Назви українських футбольних команд із Опілля у ХХ-ХХІ ст») і власне *О. Седляр* («Проблема української /руської/ літературної мови у дискусіях щодо реалізації ідеї просвіти народу в Галичині (1848-1871)»). Дистанційно доповіді виголосили *Клавдія Панасюк*, *Єлизавета Пересада* і *З. Мацюк*. Єдина з присутніх, хто не зумів доповісти – *Леся Антонів*. Окрім згаданих осіб ставили питання і долучалися до надзвичайно цікавої дискусії професори *З. Купчинська* і *Т. Космеда*. Внаслідок плідної полеміки засідання перевищило ліміт запланованого часу на понад годину.

Секція 5. «Франкознавчі студії» упродовж двох днів конференції засідала в Інституті франкознавства. Із урахуванням попередньо проведеного наукового франкознавчого форуму (55 учасників!), франкознавство як наукова галузь очевидно здомінувало у відзначенні 175-річчя кафедри української словесності у Львівському національному університеті імені Івана Франка.

На першому секційному засіданні, 23 листопада, головували директорка Інституту франкознавства *Н. Тихолоз* і наукова працівниця Інституту Івана Франка НАН України *Христина Ворок*. Науковці заслухали доповіді *Євгена Нахліка* («Орест Кузьма – популяризатор Франкової творчости мовою есперанто»), *Н. Тихолоз* («Львівський університет і родина Франків: (не)забуті сюжети»), *Катерини Кошиш* («Образ першого інтелігента-інтелектуала-націоналіста у романі «Перехресні стежки» Івана Франка»), *Х. Ворок* («Праця як особливий поліестетичний художній код та основа буття людини (на матеріалі малої прози Івана Франка)»), *Ірини Шалати-Барної* («Незреалізована помічниця Івана Франка: праця Ольги Хоружинської в царині книговидавничої справи Галичини»), *Катерини Дронь* («Збірка «Полуйка і інші бориславські оповідання» Івана Франка спроба зіставлення з розвідкою «Дещо про Борислав»»), *Ірини Горошко* («Чудова музика любові...»: акустичні ефекти у прозі Івана Франка). На франкознавчому засіданні також був присутній директор Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, акад. *М. Жулинський*.

На другому франкознавчому засіданні, 24 листопада, головували проф. кафедри української фольклористики ім. акад. *Ф. Колесси Святослав Пилипчук* і доц. *Іван Теплий*. Цього дня з доповідями виступили *С. Пилипчук* («Фольклорний контекст Франкової повістки «Як Юра Шикманюк брів Черемош»»), *Андрій Франко* («Співпраця Михайла Грушевського та Івана Франка в НТШ»), *І. Теплий* («Іншомовний дискурс Івана Франка як явище в історії української літератури»), *Дзвенислава Ястремська* («Сюрреалістичні пуанти «Великого шуму» Івана Франка»), *О. Ковальчук* («Танатологічні та еротичні аспекти Франкової малої прози»).

Після кожного із франкознавчих засідань відбулася жвава дискусія.

Секція 6. «Українське літературознавство: проблематика, методика, методологія, концепти» працювала 23–24 листопада на двох засіданнях.

На першому засіданні керівниками були *М. Гнатюк* та *Ореста Баса*, секретарем – *Юлія Тепла*. На засіданні «наживо» заслухали 7 доповідей: *М. Гнатюка*, *Т. Вірченко*, *р. Козлова*, *Ю. Теплої*, *О. Баси*, *В. Будного*, *У. Федорів*, *С. Земляної*. На жаль, на секції були відсутні доповідачі, які зазначені у програмі: *К. Якубовська-Кравчик*, *Л. Мацевко-Бекерська*, *р. Кохан*, *Б. Тихолоз*. Усі доповіді викликали жваву дискусію, що є свідченням уваги до проблем теорії, методології літературознавства, літературознавчої компаративістики. Допрацьовані доповіді будуть надіслані на адресу оргкомітету до середини грудня 2024 р.

Друге засідання цієї секції відбувалося у п'ятницю, 24 листопада 2023 р., у змішаному форматі: наживо та онлайн. Голозували на засідання *Олена Галета* (онлайн) і *Тарас Лучук* (наживо), секретарювала знову *Ю. Тепла*. Наживо учасники засідали на кафедрі теорії літератури та порівняльного літературознавства. Передусім *О. Галета* окреслила формалістичні пошуки *Юрія Меженка* в контексті його щоденникових записів. Далі *Ольга Кіх-Маслей* із Ягеллонського університету в Кракові говорила про постаті та проблеми краківської україністики упродовж ХХ і на самому початку ХХІ ст., з чого можна було зробити висновок про невтішні перспективи розвитку

власне україністики в цьому одному з найдавніших вищих навчальних закладів Центральної Європи. Опісля *Оксана Левицька* ознайомила присутніх (наживо та онлайн) з белетризованими біографіями художників, поставивши наголос на потужний розвиток цього жанру за останні сто літ. Донкіхотський міт із погляду «теорії кордонів», зокрема, в літературі чікано, проаналізував *Олександр Пронкевич*. Аспірантка кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства *Наталія Герилів* говорила про художній текст як притулок для правдивого минулого. *Михайло Сокульський*, ще один аспірант цієї кафедри, окреслив присутність Духу в повісті Валерія Шевчука «Ілля Турчиновський» в контексті феномена (не)сакрального. *Мар'яна Челецька* повела бесіду про особливості створення інтермедіальної емпатії на прикладі «Непростих» Тараса Прохаська в артбук-форматі. Молода дослідниця *Ангеліна Паращина* здійснила спробу теоретичного осмислення невидимості жіночого старіння в «чорнобильській літературі». Наприкінці засідання *Т. Лучук* ознайомив учасників засідання з невідомим перекладом Миколи Зерова з Вергілія: це епілій під назвою «Шинкарка». Таким робом, програма другого засідання була виконана на всі сто відсотків, адже були заслухані й обговорені всі 9 заявлених у програмі доповіді.

Секція 7. «Фольклористичні студії». Проводили у перший день конференції *Василь Івашків* і *Лілія Яремко* (наживо та онлайн). Із дев'яти заявлених учасників у засіданні взяли участь шестеро – всі викладачі та аспіранти кафедри української фольклористики імені Філарета Колесси. Професор *Ганна Сокіл* у своїй доповіді «Традиція героїчного в українських піснях національно-визвольних змагань» питання героїчного в повстанській пісні висвітлювала у контексті категорій естетичного й трагічного. Доповідь супроводжувалася презентацією.

Характеризуючи елементи весільної обрядовості у творі М. Шашкевича «Олена», доцент *Л. Яремко* зазначила, що написана у романтичному ключі, новела Маркіяна Шашкевича порушує актуальну і для нинішнього часу тему: зображення опришківства “як форми і засобу боротьби поневоленого народу” (Роман Кирчів). Органічно вплетено у канву твору фольклорно-етнографічний матеріал – це змалювання колоритного українського весілля.

У доповіді на тему «Весільні ладканки до барвінку – як особливий маркер бойківської традиції» аспірантка *Галина Гафич* проаналізувала один із найбільш давніх обрядів, який і сьогодні побутує у бойківському традиційному весіллі – барвінковий обряд. За допомогою цікавої презентації та відео-матеріалів з власних польових досліджень Г. Гафич вдалось не лише всебічно розповісти про барвінкові обряди Бойківщини, а й показати фрагмент зрізання барвінку та благословлення вінків.

Доцент *Ігор Гунчик* у доповіді «Індивідуально-охоронні фольклорні молитви із Західного Полісся: функціональні різновиди та поетика тексту» схарактеризував тексти фольклорних молитов, записані впродовж 1995–1999 років на території історико-етнографічного району Західного Полісся. Розглянуто основні мотиви цих

магічно-сакральних текстів, здійснено типологію їх персонажів, виділено регіональні особливості художньо-поетичних засобів.

Професор *В. Івашків* привернув увагу до четвертої частини знаменитої «Історії літератури рускої» О. Огоновського, яку той так і не встиг викінчити. Значущість «Історії» О. Огоновського дуже добре розуміли сучасники автора. Доповідач припустив, що певний брак аналітики у висвітленні тенденцій історико-літературного (тут історико-фольклористичного) процесу міг бути пов'язаний власне із незавершеністю цієї об'ємної праці. Водночас «Історія» має цікаву лаконічну передмову (сторінки 1–5), але автор, думаю, не встиг написати висновки. В цій частині «Історії» головний акцент зроблено на аналізі спадщини найбільш відомих українських фольклористів, причому їхню народознавчу працю часто схарактеризовано у контексті літературної. Підкреслено, що ця частина «Історії» О. Огоновського цінна не лише для сучасних істориків фольклористики, а й літературознавства та літератури.

Виступаючи із доповіддю на тему «Фольклор у наукових зацікавленнях Михайла Возняка», аспірантка *Оксана Шумейко* відзначила багатий спектр фольклористичних зацікавлень академіка, котрий досліджував обрядовий (різдвяну та новорічну поезію, веснянки) та позаобрядовий (казки, легенди, думи, народні перекази) фольклор, а також фольклористичну спадщину діячів “Руської трійці”, П. Куліша, І. Франка та інших вчених. Дослідниця також акцентувала на питанні ролі і місця фольклору в контексті «Історії української літератури»: тут цікавими та водночас дискусійними видаються судження окремих дослідників, котрі зазначали, що М. Грушевський та М. Возняк, наслідуючи І. Франка, об'єднали «усну творчість і писемну літературу в синтетичне поняття української словесності та акцентували на безперервності зазначеної єдності».

Секція 8. «Українська література і театр»: на перехрестях часу і простору» засідала у змішаному режимі 23 листопада.

На секції «Українська література і театр: на перехрестях часу і простору» виступили з доповідями *Володимир Працьовитий* (Львів) «Реконструкція вертепної драми у повісті «Розгром» Івана Багряного», *Галина Біловус* (Львів) «Сучасні бібліографічні посібники з української лексикології – важливий складник інформаційного забезпечення галузі», *Раїса Тхорук* (Рівне) «Дискурс божевілля в драмах другої половини ХІХ ст.: естетичний та міметичний аспект», *Роман Лаврентій* (Львів) Українська «класична» драматургія ХІХ ст. у театрах Галичини 1920–1939 рр.: перезавантаження сценічної традиції», *Тамара Федик* (Київ) «Втрачене і (пере)освоєне: архетип Дому в антології актуальних українських п'єс «Неназвана війна», *Христина Новосад-Лесюк* (Львів) «Музика, народжена словом: особливості роботи композитора з драматургією», *Юлія Шукіна* (Харків) «Три сценічних втілення шевченківських формозмістів у постановках Степана Пасічника», *Анна Галас* (Львів) «Українська драматургія війни як носій колективної пам'яті».

Усі доповіді були цікавими і на належному науковому рівні. Дискусія відбулася з приводу доцільності написання драматичних творів по свіжих слідах сучасної війни проти московської орди, оскільки драматургія потребує вистояного матеріалу.

Окреме слово подяки керівникам і модераторам секцій, які допомогли зредувати та анотувати перебіг конференції, доцентам *Н. Федораку, Н. Тихолоз, Т. Лучукові, І. Процик, Н. Сокіл-Клепар*, професорам *Т. Космеді, І. Роздольській, М. Гнатюкові, Т. Пастухові, В. Працьовитому, В. Івашиківу*.

Володимир МИКИТЮК

Володимир Микитюк – доктор педагогічних наук, завідувач кафедри української літератури ім. акад. М. Возняка Львівського національного університету імені Івана Франка (вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000, Україна).

Volodymyr Mykytiuk – Dr. Sc. (Pedagogy), Head, Acad. M. Vozniak Department of Ukrainian Literature, Lviv Ivan Franko National University (1 Universytetska Str., Lviv, 79000, Ukraine).

E-mail: ilkovycz@gmail.com

Дата подання: 15 грудня 2023 р.